

MEMORIAL

Generał Marii Wittek

Wypinów NIE robiono!

net. przekazała
we Krasnoholce
na Inowrocław

AK
W-wa
Pawł.
Wawrz.

++
ZAKRZEWSKA Helena

2 d. Kunzowolka

pn. "Dectyme"
"Marysie"

2617 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

2617/4SK

Lakzevska Helena

z d. Tuszczevska

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie -

i/1. Relacja własna.

- Relacja Heleny Zakrewskiej z d. Tuszczeńskiej opracowany i przekazany do Fundacji p.n. Elce Kresnowolskiej 20. viii. 2000. Msf. Kserokopie, K-2, s. 1-4.

Helena Zakrzewska z d. Łuszczewska

Pseud. "Deotyma", "Marysia"

Ur. 18.X. 1899 r. w maj. Osiek Mały w pow. Koło.
Zmarła 19.VII.1955 w Sopocie, woj. gdańskie i tam po-
chowana na cmentarzu katolickim.

Ojciec, Antoni Łuszczewski, syn Romualda i Bronisławy z Przyłubskich, pochodził z rodziny ziemiańskiej • utrwalonych tradycjach patriotycznych. Kilkulatek w czasie Powstania Styczniowego, był później członkiem stowarzyszeń niepodległościowych i spędził pewien czas w więzieniu, skąd wykupiła go rodzina. Autor wydanego anonimowo tomiku poezji patriotycznych pt. "Wiersze. Zaklęcie i wyznanie. - ofiaruje Braciom Antoni". Mimo zaawansowanego wieku wstąpił do Legionów. Zmarł w 1917 r. w Warszawie.

Matka, Maria z Tabaczyńskich ~~Łuszczewskich~~ z Radcza Wielkiego na Kujawach. Łuszczewscy mieli troje dzieci. Najstarszy syn Bronisław ze szkoły w Krakowie zaciągnął się do Legionów. W wieku 18 lat, jako szeregowiec 29 p. Ułanów, poległ w szarży pod Rokitną 13.VI.1918 r. Pochowany w Rarańczy.

Najmłodszy syn Romuald jako trzynastolatek uciekł z domu do Legionów, gdzie odnalazł go ojciec. W 1919 wstąpił do wojska, walczył w 203 p. Ułanów Ochotniczych. Pozostał w wojsku. W późniejszych latach wyemigrował do Ameryki Płdn. Zmarł w Brazylii w 1939
Maria z Tabaczyńskich Łuszczewska w 1918 r. wszystkie zasoby przeznaczyła na pożyczkę konwersyjną niepodległej Polski. W czasie wojny 1920 r. prowadziła

Bente

z p. Rabską "czołówkę", dowozila na front paczki, pocztę, leki dla wejska. Zmarła w Gazwolinie w 1934, pochowana obok męża w rodzinnym grobowcu w Dębach Szlacheckich, pow. Koło.

Helena Łuszczewska początkowo uczyła się w domu; w 1913 r. oddana pod opiekę siostry matki, Janiny Sokołowskiej, podjęła w Warszawie naukę w "Zakładzie Naukowym hr. C. Plater-Zyberkówny", który ukończyła w 1918 r. Później ukończyła roczny kurs pszczelarsko-ogrodniczy i następnie - wobec sytuacji w kraju - półroczny kurs sióstr pogotowia PCK. Od lipca 1920 r. pracuje w szpitalach Ujazdowskim i polowym, i znów w Ujazdowskim, do stycznia 1921 r.

Po zakończeniu wojny wraca do zawodu - do końca 1922 jest kierowniczką Szkoły Ogrodniczej w Ignacowie w pow. Mińsk Mazowiecki. Odznaczała się zdolnościami, jak i wielką obowiązkowością, taktem, odwagą, szlachetnością, a także poczuciem humoru.

W czasie wojny poznała przyszłego męża, dowódcę 203 p. Ułanów - rotmistrza Adama Zakrzewskiego. W 1923 r. biorą ślub w Kościele Garnizonowym przy ul. Długiej w Warszawie.

Adam Zakrzewski pochodził z rodziny kresowej, z Mokreńszczyzny koło Czerniachowa, herbu Bogoria; rodzina na króy wschodnie przywędrowała z Wielkopolski. Przed służbą w 203 p. był w Korpusie gen. Dowbora, w 4-ej Dywizji strzelców WP. gen Żeligowskiego, potem w 3 p. Ułanów brał udział w marszu nad Dniepr i wreszcie w 203 p. walczył z kawalerią

"Deotyma", "Marysia"

Budionnego i Gaj-Chana. Najpierw mieszkają z żoną w Ostrogu Wołyńskim nad Horyniem, Adam ma stopień ~~pu~~ majora. 2 kwietnia 1924 rodzi im się pierwsze dziecko - Danuta Maria Zakrzewska /później Kokczyńska/. Następują kolejne zmiany miejsc i stanowisk służby. W 1926, 30 sierpnia - rodzi się syn Bronisław Hubert. /Poległ w Powstaniu w 4 rezerwie AK - tablica w Kośc. Św. Antoniego/.

Helena pracuje społecznie w Białym Krzyżu i w Rodzinie Wojskowej. W 1937 - po kolejnych zmianach - Adam Zakrzewski zostaje zastępcą dowódcy Pomorskiej Brygady Kawalerii. Rodzina zamieszkuje w Bydgoszczy. W czasie wojny po tułaczce wrześniowej matka z dziećmi osiedliła się w Warszawie. Danuta zaczyna się uczyć w gimnazjum im. C. Plater-Zyberkówny. Ojciec w Budapeszcie, jako "dyrektor Bogeria" organizuje wyjazdy wojskowych do Armii Polskiej do Francji. Helena pracuje zarobkowo, m.in. otrzymała koncesję tytoniową i prowadzi mały sklepik na Podchorążych. Działa w konspiracji - córce ^{też} zabrania do chwili otrzymania matury w 1942 r. Helena współorganizuje sanitariat i przeszkolenie dla "Zagroblei 1806", tj. odtwarzanego w podziemiu I p. Strzelców z Garwolina. Rekrutuje ochotniczek organizuje praktyki w szpitalach itd. Bierze udział w pracy legalizacyjnej. Wymieniona przez E. Kłmora w "Wycinku z historii jednego ży-

Verte

cia" obok Haliny Stabrowskiej, Barbary Przeralskiej i Lucyny Koczwarowskiej /na str. 73/.

W mieszkaniu miała skrytkę na dokumenty..

Danuta też przyjęta do pracy w komórce legalizacji ale kontaktu służbowego z matką nie miała.

W Powstaniu Helena Zakrzewska była komendantką sanitariuszek w Kompanii szturmowej "Stefan" w batalionie "Rum" w IV rejencie Ak, na Śródmieściu,

Zob. też biogram Danuty Kokczyńskiej z Zakrzewskich /w przygotowaniu/.

Biogram Heleny Zakrzewskiej oparty na obszernej relacji Danuty Kokczyńskiej, otrzymanej od niej w końcu lat osiemdziesiątych. Wkrótce potem Danuta zmarła.

12.XII.1993.

Ewa Krasnowolska

Przekazane dla
Fundacji AK w Toruniu.
EK
20.VIII.2000.

J. 6217/WSK

AK Warszawa

++

ZAKRZEWSKA Helena

z d. Juszczevska

ps. „Deotyma”, „Marpsia”

V. Nypisy ze źródeł: nazwiskowe karty
informacyjne:

2

J. 6217/WSK

AK Warszawa

++

ZAKRZEWSKA Helena

z d. Iuszczeuska

ps. „Deotyma”, „Marysia”

źr. Relacja.

B-Rojek 2015.

ZAKRZEWSKA Helena

